

Bijlage 1: Voor- en nadelen van aanbesteding van het OV

Datum

9 januari 2024

Documentnummer

GS : C2327660/5395776

PS : 5841489

Allereerst heeft de provincie een aanbestedingsplicht zoals toegelicht in de statenmededeling. In Nederland zijn alleen de vier grote steden (Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Utrecht) met metro en/of tram vrijgesteld van de Europese openbare aanbestedingsplicht. Dit onder andere vanwege kostbare activa zoals metrostellen en tramstellen die veel langer meegaan dan de concessieduur en specialistische kennis vragen. Dit geldt ook voor de bijbehorende spoorinfrastructuur die vaak ook wordt onderhouden door het gemeentelijke vervoerbedrijf. Utrecht maakt van deze mogelijkheid geen gebruik en besteedt het ov inclusief tram wel aan.

Voordelen van het in eigen beheer houden van ov:

- Eventuele winsten kunnen weer geïnvesteerd kunnen worden in het ov en vloeien niet terug naar de (buitenlandse) eigenaar van het bedrijf. Maar ook verliezen komen voor rekening van de overheid.
- De overheid heeft als eigenaar een directere invloed op de bedrijfsvoering.

Voordelen van het openbaar aanbesteden:

- Als opnieuw moet worden aanbesteed maak je ook een nieuwe uitraag op basis van actuele beleidsdoelen. Dit wordt dan opgepakt door de markt om op basis hiervan beter ov te bieden. Omdat er concurrentie is moet de markt zich onderscheiden met slimme en kosteneffectieve oplossingen. Deze uitdaging bestaat niet als het eigen vervoerbedrijf al weet dat het de toekomstige concessie telkens onderhands gegund krijgt. Dit nadeel van een 'eigen' vervoerbedrijf kan leiden tot duurder of minder OV.
- Ook kun je op moment van aanbesteden opnieuw definiëren welke ontwikkelvrijheid de vervoerder heeft. En welke rol je je als provincie zelf inneemt en hoe je stuurt op kwaliteit tijdens de looptijd van de concessie. De relatie tussen overheid en vervoerder is hierdoor minder in beton gegoten en kan (per circa 10 jaar) aangepast worden naar de wensen van die tijd.
- In openbare aanbestedingen doen grote internationale bedrijven mee. Zij hebben schaalvoordelen op het gebied van kennis en inkoop wat over het algemeen leidt tot ov tegen lagere kosten. Doordat een eigen vervoerbedrijf alleen in het gebied van de betreffende overheid mag opereren, bestaan deze schaalvoordelen niet.

De voordelen van het aanbesteden zoals hierboven genoemd waren juist de inzet van de invoering van de WP 2000 en de huidige aanbestedingsregels. Dit werd aangezwengeld door de slechte positie van het ov in de jaren 80 en 90 (grote stijging van de kosten, dalende kwaliteit en gebruik van het ov). In [dit](#) artikel worden deze ontwikkelingen uitgebreider beschreven.